

Medeniyetlerin Barışı

Türkiye Devleti, jeo-stratejik ve jeo-ekonomik olarak, son derece kilit öneme sahip bir bölgede yer almaktadır. Türkiye'nin Asya ve Avrupa arasında bir köprü görevi görmesi, Kafkaslar'a ve Hazar Bölgesi'ne komşu olması, Karadeniz'i ve Akdeniz'i kontrol edebilen konumu önemini daha da artırmaktadır. Üzerinde bulunduğu coğrafya, Türkiye'ye, kendisini aynı anda hem Avrupalı, hem

Asyalı, hem de Ortadoğulu hissedebilme imkanı vermektedir.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'yla, Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyanın siyasi haritası önemli ölçüde değişmiş ve ortaya birçok yeni devlet çıkmıştır. 20. yüzyıl bitmeden hemen önce ise hiç beklenmedik ve çok önemli bir gelişme olmuş ve SSCB dağılmıştır. Bunun sonucunda bölgedeki dengelerde büyük değişiklikler olmuştur.

Osmanlı-Türk Hinterlandı

Tarihin işleyişi, böylesine hareketli bir bölgenin her an yeni yapılanmalara açık olduğunu göstermektedir. Bu coğrafyada Osmanlı Devleti'nin ardından, aradan geçen uzun zamana ve denenen her türlü rejim ve siyasi iktidara rağmen, huzur ve istikrar hala sağlanamamıştır. Gerek Balkanlar, gerekse Ortadoğu ve Kafkasya halkları savaşların, çatışmaların ve gerginliklerin ağır yükü altında ezilmektedir.

Dünya siyasetinde söz sahibi olanlar, herşeyden önce bugün "Osmanlı-Türk Hinterlandı" olarak anılan bu bölgelerin önemini farkında olmalıdır. Çünkü pek çok politik denge, ana hatlarıyla bu coğrafyanın etrafında şekillenmektedir. Bunun yanı sıra bölgenin sahip olduğu kaynaklar, 21. yüzyıl siyasetinin burada yoğunlaşmasına sebep olmaktadır. Bu topraklar, bugün dünyanın en zengin yeraltı kaynaklarına sahiptir. Sanayileşmenin temel hammaddelerini oluşturan kömür, petrol, doğalgaz, demir, bakır gibi madenler açısından, başta Kafkaslar ve Orta Asya olmak üzere tüm bölge oldukça zengin rezervlere sahiptir.

Çatışmaların yerini işbirliği almalı

Son zamanlarda gerçekleşen ve dünya gündemini oldukça meşgul eden birçok olay, yazının girişinde sınırlarını çizdiğimiz bu bölgeyi yakından ilgilendirmektedir. Dolayısıyla dünya barışının tesis edilebilmesi için, bir an önce bölgedeki denge ve istikrarın sağlanabilmesi gerekmektedir. Kuşkusuz, bu topraklar üzerinde huzurun yerleşmesi ve kaynakların verimli kullanımıyla bölge rahata kavuşacaktır.

Dünyanın bu en önemli coğrafyasında, etnik ve dini farklılıkları olan insanların birarada huzur içinde yaşamalarını sağlayacak ve adaleti eşit olarak dağıtacak bir işbirliğinin gereği kaçınılmazdır. Bölgede yer alan devletler, güçlerini ve imkanlarını hem ekonomik hem de sosyo-kültürel alanda işbirliğiyle güçlendirdikleri takdirde, bu coğrafyanın sahip olduğu stratejik önem daha da artacaktır.

Bunun yolu ise, ülkeler arasındaki çatışma ve anlaşmazlıkların yerini, barış ve işbirliğine bırakmasından geçer. Bu tür bir işbirliği, bölgedeki her ülke için önemli bir dayanak noktası oluşturacak ve böylece uluslararası platformda her bir devlet kendi ulusunun menfaatlerini karşılıklı hoşgörü ve uzlaşma çerçevesinde koruma imkanı bulacaktır.

Türkiye'nin sahip olduğu miras

Türkiye tüm Ortadoğu, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'da kalıcı barışı temin etmiş, böyle bir birliktelikten oluşan ekonomik gücü en adaletli ve hakkaniyetli şekilde yönlendirmiş köklü bir tarihe sahiptir. Balkan halkları, Türkiye ile gönül bağlarını hala devam ettirmektedirler. Ortadoğu ise, Osmanlı'nın bölgeden çekilmesiyle kaybettiği huzur ve istikrarı, tekrar kazanmaya çalışmaktadır. Eğer bu bölgede yer alan ülkeler, bugün dünyanın geleceğinde bu kadar hayati bir öneme sahiplerse, bu durumda Osmanlı'nın varisi olan Türkiye Cumhuriyeti'nin de söz konusu süreçte kilit rol oynaması kaçınılmazdır.

Aynı durum, Kafkaslar ve Orta Asya için de geçerlidir. Bu bölge halkları ile Türkiye arasında büyük bir kültür ve tarih birliği vardır. Kafkaslar, tarih boyunca Rus zulmünden kaçarak Osmanlı'ya sığınmış Müslüman kavimlerin diyarıdır. Orta Asya ise, Osmanlı toprağı olmasa da, Türklerin ilk vatanı olması ve hala bu coğrafyada çok sayıda Türkün yaşıyor olması sebebiyle, Türkiye'nin doğal etki alanındadır.

Unutulmamalıdır ki, Türkiye, yüzlerce farklı kültürün ve etnik grubun barındığı bu topraklarda, sahip olduğu Osmanlı mirası gereği "söz sahibi"dir. Nitekim Soğuk Savaş'ın ardından, tesis edilen yeni dünya sisteminde, başta Amerika olmak üzere, pek çok ülkenin ısrarcı talebi, Türkiye'nin bu topraklarda aktif rol alması yönündedir. Türkiye'nin Somali Operasyonu ile Bosna Hersek ve Kosova hareketlerinde üstlendiği aktif rol bu düşüncüyü kanıtlamaktadır. (<http://www.fikiryazilari.net/>)

Türk İslam medeniyeti bölgede çözüm olacaktır

Türkiye Devleti bugün, tıpkı Osmanlı'nın yaptığı gibi, Balkanlar ve Ortadoğu'daki farklı etnik kimlik ve dinleri kucaklayan bir strateji geliştirmektedir. Bu stratejinin dayanak noktası ise, Türk-İslam kültürünün ve köklü medeniyetimizin yeniden keşfedilmesidir. Nitekim bu topraklarda, siyaseten olmasa bile, kültürel olarak Türk hakimiyeti hala devam etmekte, özellikle Balkanlar'da ve Kafkasya'da farklı ırklardan çok sayıda Müslüman kendini Türk ve Osmanlı addetmektedir.

Amerikalı stratejist Samuel Huntington tarafından ortaya atılan "medeniyetlerin çatışması" fikri, bilimsel, akli ve vicdani hiçbir delili olmayan anlamsız bir teoridir. Tarih boyunca, yeryüzünün her bölgesinde çeşitli medeniyetler varolmuş, bu medeniyetler birbirleriyle sosyal ve kültürel açıdan ilişkiler kurmuş ve "medeniyet alışverişi"nde bulunmuşlardır. Her ırk, her soy, her millet ayrı bir medeniyete sahiptir. Her medeniyetin ayrı bir özelliği vardır ve karşılıklı hoşgörü ve uzlaşa çerçevesinde insanlar her medeniyetten birşeyler alırlar. Allah, bir Kuran ayetinde yeryüzündeki medeniyetlerin çeşitliliğinin insanların karşılıklı ilişkilerini düzenlemeye vesile olduğunu belirtir:

"Ey insanlar, gerçekten, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır." (Hucurat Suresi, 13)

Huntington'un teorisi, Charles Darwin tarafından ortaya atılan Evrim Teorisi'nin, hiçbir temele dayanmayan bir iddiası olan "doğadaki türler arasındaki çatışma"nın sosyolojiye ve toplumlara uygulanma çabasıdır. Bu çatışma iddiası, komünizm vasıtasıyla denenmiş ve ortaya 20. yüzyılın kanlı bilançosu çıkmıştır. Oysa an dünyanın ihtiyacı çatışma değil, topyekün barıştır. Bu barış için ihtiyaç duyulan modeli uzaklarda aramaya gerek yoktur. 500 yıllık bir dönemde, idaresi altındaki her bölgeye nizam vermiş olan Osmanlı idaresi ve Türk-İslam ahlakı, oluşturulmak istenen "medeniyetler çatışması"nı, "medeniyetler barışı"na döndürmeye yetecektir.

Osmanlı Vizyonuyla Ortadoğu ve Dünya Siyasetine Bakabilmek

İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından başlayan soğuk savaş dönemi, kapitalist ve komünist bloklar için uzun süreli bir istikrar ortamı oluşturmuştu. İki kutuba ayrılan dünya siyaseti, her ne kadar tehlike teşkil ediyor gibi gözüксе de, gerçekte iki kutup arasındaki güç dengesi bir istikrar ortamı oluştuyordu.

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin çöküşü, bu dengeyi bozdu. Sovyetler Birliği'nin çöküşü ile başlayan yeni dönem, demokrasinin ve serbest piyasa ekonomisinin en önemli aktörü olan ABD'yi rakipsiz bırakmıştı. Bu yeni döneme de "Yeni Dünya Düzeni" adı verilmişti. "Yeni Dünya Düzeni" kısa zamanda birkaç teorik zemine birden oturtuldu. Bunların arasında en önemlisi ve bugünlerde de yeniden gündeme getirilen ise "Medeniyetler Çatışması" fikridir. Fikrin savunucusu Samuel Huntington, medeniyetlerin tabiatından kaynaklanan kültürel farklılıkların çatışmalara neden olacağını ve bu çatışmaların dünyadaki sürtüşmelerin son kısmını oluşturacağını ileri sürmüştü. Bugün de bu tezden yola çıkarak, farklı etnik kimliklerin ve dinlerin bir arada yaşamayı başaramayarak çatışacağı ve önümüzdeki günlerde, söz konusu bölgelerin birçok çatışmaya sahne olacağı iddia ediliyor.

Halbuki bu iddialardan yola çıkanlar, yakın geçmişte yaşanmış Osmanlı modelini göz ardı etmeye çalışıyorlar. Osmanlı Millet Sistemi'nde, devletin koruyucu şemsiyesi altına giren her millet ya da topluluğa, kendi inanç ve örfüne göre yaşama hakkı tanınır ve temel hakları koruma altına alınırdı. Türkler ister Balkanlar'da, ister Kafkaslar'da, ister Ortadoğu'da olsun gittikleri hiçbir ülkede kimseyi dinini ve töresini değiştirmeye zorlamamışlar ve hiç kimseye dininden dolayı zulmetmemiş, kimseyi hor görmemişlerdir. Her dinden, her mezhepten vatandaş ibadetini dilediği gibi yerine getirmiş, kendi örf ve adetlerini uygulama konusunda hiçbir baskı veya zorlama ile karşılaşmamıştır. Bunun karşılığında, dışarıdan gelen saldırılarda bu topraklarda yaşayanlar da, -severek ve isteyerek- yönetiminden memnun kaldıkları Osmanlı Devleti'nin yanında yer almışlardır. Böylece dış güvenlik ve ekonomi başta olmak üzere, pek çok alanda doğal ve sağlam bir ittifak oluşmuş, hem Osmanlı Devleti'nin hem de tebası altında yaşayanların huzur buldukları bir ortam sağlanmıştır.

21. Yüzyılın Şekillenmesinde Türkiye'ye Kilit Rol

"Türkiye, Avrupa, Asya ve Afrika'yı içine alan milyonlarca km2'lik bir alanda, dünya siyasetinin merkezi olan bir bölgede söz sahibi bir ülke olduğu için 21. yüzyılın şekillenmesinde kilit rol oynayacaktır." Bill Clinton (ABD Eski Başkanı)

Türkiye'nin sahip olduğu tarihi miras ile siyasi, askeri ve ekonomik potansiyel nedeniyle, pek çok Batılı ülke bu bölge üzerinde geliştirdikleri stratejilerin Türkiye eksenli -hatta Türkiye merkezli- olması gerektiğinin farkındadır. Nitekim ABD eski Başkanı Bill Clinton'ın, 1999 yılının son aylarında Georgetown Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşma da bu görüşü destekler niteliktedir. Bir anda tüm dünya ülkelerinin dikkatini Türkiye üzerine çevirmelerine neden olan bu ünlü konuşmada, Clinton'ın özellikle, "20. yüzyılın gidişatını nasıl Osmanlı'nın yıkılışı belirlediyse, 21. yüzyılın şekillenmesinde de Türkiye'nin etkin rol oynayacağı" anlamına gelen sözleri son derece önemli bir tespiti içermektedir. Siyaset yorumcuları, Clinton'ın bu sözlerini "Türkiye, Avrupa, Asya ve Afrika'yı içine alan milyonlarca km2'lik bir alanda, dünya siyasetinin merkezi olan bir bölgede söz sahibi bir ülke olduğu için 21. yüzyılın şekillenmesinde kilit rol oynayacaktır" şeklinde değerlendirmişlerdir. Bill Clinton benzer mesajları Kasım 1999 tarihinde Türkiye gezisi sırasında TBMM'nde yaptığı konuşmasında da vermiştir. ABD liderinin, Türkiye için 21. yüzyılda böyle bir saptamada bulunması kuşkusuz çok dikkat çekicidir.

